

МАКТАБГАЧА ТА'ЛИМДА YANGI TEXNOLOGIYALARNI QÖLLASH

Asadova Mahliyo Nasimjon qizi
Kattaqo'rgon shahar 8-DMTT metodisti

Har bir pedagogik, ta'lim va boshqa texnologiyalarning o'z uslubi bo'lgani kabi ta'limiy multimedia texnologiyasining xam o'z uslubi mavjud. «Multimediaviy xujum» uslubi ta'lim jarayonida foydalanishga mo'ljallangan bo'lib, bu uslubdan foydalanishda ta'lim beruvchi avvalo o'rganiladigan materialga tegishli multimediali interfaol dasturiy maxsulot tayyorlaydi. Bola miyasiga o'rganiladigan o'quv materialini bir vaqtning o'zida matn, audio, video, grafika, musiqa va animatsiya ko'rinishida ta'sir etilsa, materialni qabul qilish va xotirada saqlanishi ortadi. Bu «multimediaviy xujum» uslubining asosiy mazmuni hisoblanadi.

«Multimediaviy xujum» uslubidan mashg'ulotning yangi materialni o'rgatish qismida qo'llaniladi. «Multimediaviy xujum» uslubining afzalligi quyidagilardan iborat:

- multimediali didaktik vosita jozibali, ta'sirchan, xarakatchan (dinamik xolat) samara beradi;
- o'quv materialining multimediali kurinishda taqdim etilishi natijasida bola miyasining ikkala yarim shari bir vaqtda ishlaydi;
- multimediaviy xujum natijasida bolalarning diqqatlari barkarorlashadi, fikrlashlari ortadi va o'quv materiallari ko'proq qabul qilinadi;
- guruhlardagi bolalarning faolliklari ortadi;
- multimediali didaktik vosita interfaol dasturiy maxsulot hisobida ma'lum bir miqdorda vaqt tejiladi, tejalgan vaqt xisobiga bolaga qo'shimcha ma'lumot berish imkoniyati yaratiladi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarga mo'ljallangan multimediali texnologiya fikrimizcha, an'anaviy texnologiyalarga nisbatan quyidagilar bilan farqlanadi:

- bolalarning psixologik jixatlari;
- bolalarning yoshi (6-7 yosh);
- kompyuterli mashg'ulotning davomiyligi (15 daqiqa);
- materialning bolalarga mosligi (multimedia shaklida);
- materialning hajmi (30 daqiqaga mo'ljallangan);
- materialning murakkablik darajasi (bolalar uchun sodda materiallar tanlanadi);
- ularning faollik darajalari.

Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun yaratilgan multimediali kompyuter texnologiyasi variantida texnologik yondashuv quyidagicha kechadi:

Maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyalanuvchisining o'rganiladigan materialni o'zlashtirishini qulaylashtirish va osonlashtirish maqsadida material bir-biri bilan bog'liq qismlar, bulaklarga ajratiladi, so'ngra ta'limdan mo'ljallangan natija olish uchun amallar ketma-ket bajarilishi va loyihalashtirilgan ishlar poyoniga yetkazilishi kuzda tutiladi. Eng muhimi, ushbu texnologiyada o'rganiladigan material multimedia asosida taqdim etiladi.

Ta'limiy multimedia texnologiyasida ta'lim jarayoni multimediyaviy xujum» metodi asosida amalga oshiriladi, ya'ni bu jarayonda maktabgacha ta'lim muassasalarining tarbiyalanuvchilarining miyasiga bir vaqtning uzida multimedyaning kamida uchta tashkil etuvchisi audio, video va animatsiya orkali ta'sir etilishidan iborat. Shunga ko'ra, ta'limiy multimedia texnologiyasini maktabgacha ta'lim muassasalarining ta'lim-tarbiya jarayonida foydalanishga mo'ljallangan innovatsion texnologiya deb qarashimiz mumkin.

Multimediali didaktik vositalar tar-biyalanuvchi taffakurini rivojlantirish, aqliy faoliyatini oshirish, diqqatini barqarorlashtirish, idroklarini faollashtirishga qaratilgandir.

Bolalar ongida tabiatdagi go'zallikdan zavq olishni tarbiyalash, tevarakat-rofni toza va ozoda saqlash, xayvon va qushlarga ozor bermaslik, gullar, o't-o'lanlarni payxon qilmaslik, daraxt shoxlarini sindirmaslik, qush uyalarini, chumolilarning inini buzmaslik kabi xislatlarni shakllantirilishi kerak.

So'nggi yillardagi ta'lim-tarbiya mazmuni, shakli, vosita va metodlarini yangilashga e'tibor berish, maktabgacha ta'limga oid innovatsiyalarni izlash, uni ta'lim-tarbiya jarayoniga, tarbiyachilarning pedagogik faoliyatiga kiritib borishda malaka oshirish tizimining axamiyati kattadir.

